

دانشگاه علوم پزشکی تهران
دانشکده پرستاری و مامایی

رساله دکتری بهداشت باروری

تبیین تجربه زندگی با آندروپوز در مردان و ارائه راهکارهای مداخله‌ای ارتقای سلامت

اساتید راهنما

دکتر حسن افتخار اردبیلی

دکتر باقر لاریجانی

اساتید مشاور

دکتر سحرناز نجات

دکتر علیرضا نیکبخت

شهبلا خسروی

اردیبهشت ۱۳۹۴

چکیده

زمینه: با افزایش سن مردان مانند زنان با مشکلات سلامتی و علائمی شبه منوپوز مواجه می‌شوند. آندروپوز، اختلال نسبی آندروژن مردان مسن یا هیپوگنادیسم با شروع دیررس مرحله‌ای از زندگی مردان در میانسالی است که تغییراتی را تجربه می‌نمایند که بر سلامت فیزیکی، روحی و عاطفی آنها تأثیر می‌گذارد. علیرغم تأثیر عمیق این پدیده بر زندگی مردان و همسرانشان که با آنها زندگی می‌کنند، تا این اواخر این موضوع بخوبی درک نشده و یا حتی نادیده گرفته شده است. این پژوهش با هدف جستجو، توصیف و تفسیر درک تجربه پدیده آندروپوز در مردان ایرانی و بدست آوردن بینش عمیق‌تر در مورد این تجربه و ارائه راهکارهای ارتقاء سلامت برای این افراد طراحی و اجرا گردید.

روش پژوهش: مطالعه حاضر، یک طرح ترکیبی تبیینی متوالی است. در بخش نخست مطالعه‌ای توصیفی

کاربردی از نوع روانسنجی و اعتباریابی آزمون نسخه فارسی پرسشنامه (AMS) Aging Male Symptoms Scale طبق مراحل استاندارد بومی سازی پرسشنامه در ۷۲ مرد انجام شد. در بخش دوم پژوهش برای یافتن مردان مبتلا به آندروپوز دارای علائم کلینیکی اختلال آندروژن با سطح سرمی پایین هورمون‌های جنسی یک مطالعه مقطعی در یک نمونه ۵۲۰ نفری مردان بظاهر سالم ۴۰ تا ۶۵ سال ایرانی مراجعه کننده به سازمان انتقال خون، از بهمن ۱۳۹۰ تا تیر ماه ۱۳۹۱ داده‌ها با استفاده از پرسشنامه چند قسمتی از جمله AMS جمع‌آوری گردید و از مشارکت کنندگان جهت آزمایش‌های هورمونی نمونه خون گرفته شد.

پس از یافتن واحدهای پژوهش از افراد با تشخیص آندروپوز برای انجام بخش بعدی مطالعه (بخش کیفی) دعوت به عمل آمد. این مرحله پژوهش کیفی با روش فنومنولوژی با مشارکت ۱۰ نفر در سال ۱۳۹۲ انجام شد. نمونه‌گیری هدفمند بود. با مصاحبه‌های عمیق و نیمه ساختار یافته فردی در جلسات متعدد داده‌ها جمع‌آوری گردید و داده‌ها به روش ون منن مبتنی بر مراحل مختلف آن تفسیر و تحلیل گردید. صحت و اعتبار یافته‌ها با استفاده از معیارهای مربوطه در پژوهش‌های کیفی مورد بررسی و تایید قرار گرفت. در آخرین مرحله با ارائه تلفیقی از یافته‌های کمی و کیفی به پانل صاحب نظران به روش گروه اسمی راهکارهای پیشنهادی ارتقاء سلامت در این حوزه ارائه گردید.

یافته‌ها: در بخش کمی نتایج حاصل نشان داد که ضریب الفای کرونباخ برای همه حیطه‌های پرسشنامه مذکور بالاتر از ۰/۷، (۰/۸۸-۰/۷۳) بود و ضریب همبستگی پیرسون $r = ۰/۸۷$ بین دو بار اجرای آزمون نشان دهنده همبستگی بالا و پایایی تکرار پذیری قابل قبول این آزمون است. نتایج حاصل روایی همگرایی و روایی همزمانی نشان داد که گونه فارسی پرسشنامه AMS دارای روایی و پایایی قابل قبولی برای سنجش کیفیت زندگی وابسته به سلامت مردان و غربالگری آندروپوز می‌باشد. بیش از ۵۰٪ مردان مورد مطالعه، درجاتی از علائم آندروپوز را نشان دادند. بطور متوسط ۷۳.۶٪ مردان به

درجاتی علائم اختلال عملکرد جنسی داشتند. شایع‌ترین علائم حیطة فیزیکی شامل خستگی و مشکلات غضروفی، شایع‌ترین علائم حیطة عاطفی -خلقی شامل عصبانیت و شایع‌ترین علائم جنسی تجربه شده شامل کاهش قدرت جنسی بود. در بین عوامل موثر بر اختلال آندروژن در مدل آنالیز رگرسیون چند متغیره خطی افسردگی، ابتلا به دیابت، سن همسر و مصرف سیگار با علائم ارتباط داشتند.

نتایج حاصل از تفسیر تجربه زندگی با آندروپوز برای مردان نشان داد که این پدیده مرحله‌ای از زندگی است که فرد پناهنده در سنگر قدرت مردانگی و در کشمکش‌های خاموش بسر می‌برد. مضمون محصور در قاب شیشه‌ای و ذوب شدن در خانواده مضامین اصلی دیگر این تجربه بودند. مضامین اصلی شامل ۱۲ زیر مضمون بودند که مهمترین آنها به صورت تظاهر به قدرت و اثبات توانمندی‌ها، کتمان، مقابله، طبیعی نمایی، شکنندگی، غرق در تعهد شدن و عاقبت اندیشی پدیدار گشت. مهمترین راه کارهای ارتقاء سلامت، در بخش فردی توانمند سازی افراد و خانواده‌ها با آموزش و حمایت‌های عاطفی - روانی و در سطح سیستم، برقراری مراکزى جهت ارائه خدمات در سطوح مختلف عنوان شد.

نتیجه گیری: پدیده تجربه آندروپوز در مردان تجربه‌ای طبیعی و اجتناب ناپذیر است که تحت تأثیر فرهنگ، تعاملات اجتماعی، تجربیات گذشته زندگی، انتظارات فرد از زندگی زناشویی و ویژگی‌های شخصیتی قرار می‌گیرد. این مرحله حداقل فرصتی برای تغییر سبک زندگی، شروع برنامه‌های غربالگری و ارائه برنامه‌های آموزشی و مشاوره‌ای می‌باشد.

کلید واژه‌ها: مردان میانسال، AMS، اختلال آندروژن، تجربه آندروپوز

ABSTRACT

Background: Like women, men face health issues and experience symptoms similar to menopause with increasing age. Andropause, aging males' relative androgen disorder or late-onset hypogonadism, is a phase in which middle-aged males experience changes in their physical, spiritual and emotional health. Despite the profound effect of this phenomenon on the lives of men and their spouses, until recently, it was not well-perceived and even neglected. Our study aimed to investigate, describe and interpret the experience of andropause in Iranian males and to achieve a deeper insight into this experience and subsequently to propose health promotion solutions for this group of individuals.

Methods: A sequential explanatory mixed method research was conducted. In the first phase, an applied – descriptive study was conducted on 72 males to evaluate the psychometric properties and validity of the 'Aging Male Symptoms Scale' questionnaire through standard procedures of localization. In the second phase, a cross-sectional study was conducted to find andropause males with clinical symptoms of androgen deficiency and low serum levels of sexual hormones. To this end, data was collected from 520 apparently healthy males aged 40-60 years attending the Blood Transfusion Organization from Feb 2011 to July 2012, using a multi-sectoral questionnaire- as well as- the AMS. Moreover, blood samples were taken from the participants to perform hormonal assays.

After finding the samples, subjects with andropause were invited to take part in the next section of the study, i. e. the qualitative section. In 2013 ten subjects were qualitatively studied through phenomenology. Initially, sampling was criterion-based, and later, it was purposive. In-depth and semi-structured interviews were held during multiple sessions to collect data. Data were interpreted and analyzed through various stages using the Van Manen approach. The accuracy and validity of results were evaluated through relevant criteria of qualitative research. In the last phase of the research the qualitative and quantitative data were combined to suggest solutions for promoting health in this group through the nominal group technique by a panel of experts.

Results: In the quantitative section Cronbach's alpha was higher than 0.7 (0.73-0.88) in all domains. Pearson's correlation ($r=0.87$) indicated high correlation and acceptable reliability of the test. Convergent validity and concurrent validity showed that the Persian version of the AMS had desirable reliability and validity for assessing health-related quality of life in men and for andropause screening. More than 50% of the men under study had symptoms of andropause. On average, 73.6% of subjects had certain degrees of sexual dysfunction. The most common symptoms of the physical domain included fatigue and joint pain. The most common symptom of the emotional – affective domain was anger, and the most common sexual symptom experienced was decreased sexual ability. Based on linear multivariate regression results the factors affecting androgen disorder were depression, diabetes, age of spouse and cigarette-smoking.

The interpretation of results indicates that the man living with andropause takes refuge in the stronghold of masculinity and lives in a quiet conflict. Other themes were feeling enclosed in a glass pane, and being immersed in the family. Twelve subthemes were

extracted from the main themes, the most important of which were: pretending to be powerful and proving one's capabilities, denial, confrontation, appearing natural, fragility, being immersed in commitments and farseeing. The most important solutions put forth for promoting health were: at an individual level: empowerment of the individual and his family through emotional – psychological support, and at systemic level: establishment of centers providing various services.

Conclusion: Andropause is an inevitable and natural experience that men go through and which is affected by culture, social interactions, past life experiences, marital expectations and personal traits. This stage is a chance to change one's lifestyle, and may be considered a time for screening, educational and counseling programs.

Keywords: middle-aged men, AMS, androgen deficiency, andropause experience

